

## Täysistunto

**Torstai 25.2.2021 klo 16.02—19.46**

### **8. Lakialoite laiksi rikesakkorikkomuksista annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Lakialoite LA 43/2020 vp Markku Eestilä kok ym.

#### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Eestilä.

#### *Keskustelu*

18.08 **Markku Eestilä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä aloitteella vaaditaan roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta seuraavan rikesakon kaksinkertaistamista 100 eurosta 200 euroon. Itse asiassa tämä lakialoite on vähän naiivi, koska itsekin ymmärrän, mitä merkitystä sillä on, jos se korotetaan 100:sta 200 euroon, kun entistäkään säädöstä ei valvota eikä 100 euron rikesakkoa käytännössä anneta. Eli tämä nykyinenkin laki on niin sanotusti nulliteetti, sillä ei ole juuri merkitystä.

Kun me käsittelemme täällä koronaa, sotea, monia isoja asioita, niin luulemme monesti, että ne ratkaisevat Suomen tulevaisuuden. Niin ne saattavat tehdäkin, mutta ei pitäisi aliarvioida näitä ruohonjuuritason pieniä asioita, joilla itse asiassa saatetaan saada aikaan isojakin asioita, kun ne oikein tehdään.

Luen täältä kirjoittamastani aloitteesta suoraa tekstiä, koska se parhaiten kertoo, miten itse ajattelen tästä asiasta:

”Roskien heittämisessä kaduille, teiden varsille, puistoihin ja lähimetsiin on kyse välinpitämättömyydestä ja virheellisestä asenteesta luontoa ja luontoarvoja kohtaan. Pienen roskan heittäminen maahan ei ehkä yksilöstä tunnu suurelta ongelmalta, mutta kun roskaajia on enemmän, niin myös ongelman mittakaava muodostuu suureksi.

Roskaaminen vähentää yleistä siisteyttä ja viihtyisyyttä, mutta on haitallista myös monin muin tavoin. Kuten tiedettyä, ulkoinen järjestys luo sisäistä järjestystä. Kun esimerkiksi kaupunki pidetään siistinä ja sitä myös valvotaan, muuttuu ihmisten käyttäytyminen vastuullisempaan suuntaan. Tämä on nähtävissä niissä maissa, missä roskaamisen rangaistukset ovat kovat.

Kun Tunturi-Lapin luontokeskuksen reiteillä pidettiin korostuneesti siisteyttä yllä, kun reitin ensimmäisellä kilometrillä, väheni roskaaminen myös reittien muilla osuuksilla. Tämä osoittaa sen, että ympäristön siisteyteen kannattaa panostaa, koska siisteys tavallaan kumuloituu.

Onkin kysyttävä: Ovatko Suomen kaupungit riittävästi panostaneet roskaamisen ehkäisemiseen ja valvontaan? Onko kaduilla ja puistoissa riittävän isoja roska-astioita, joihin

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2021 vp

roskat oikeasti mahtuvat? Valvotaanko roskaamista vai katsotaanko sitä läpi sormien? Pitäisikö ainakin suuriin kaupunkeihin palkata 'roskapoliiseja', jotka sekä valvoisivat yleistä järjestystä että sakottaisivat roskaajia?

On myös varsin yleistä, että kaupunkien lähiliikuntametsiä pidetään kaatopaikkoina. Tämä on todella törkeää välinpitämättömyyttä, johon on kaikin keinoin puututtava, myös rangaistuksia korottamalla.

Roskat säilyvät luonnossa pitkään, jopa vuosikymmeniä. Eläimille roskat ja metsään jätetyt pullo ja piikkilangat voivat olla todella vaarallisia. Pikkulapset ja eläimet saattavat myös syödä kaduille ja luontoon lojumaan jätettyjä roskia. On varsin yleistä, että esimerkiksi koirat kieriskelevät luontoon heitettyjen tai jätettyjen biojätteiden päällä.”

Arvoisa puhemies! Vaikka asia on pieni, niin itse ihmettelen vähän, miksi Suomessa tähän asiaan kiinnitetään niin vähän huomiota. Liikun itse metsissä, kaupungin lähimetsässä. Ihmiset tuovat sinne sohviaan, kaikkeneistä roskaa, muovijätettä, roskapusseja, ne viskataan sinne. Minä ymmärrän, että joku ei jaksakaan mennä kaatopaikalle, vaikka näitten roskien vienti olisi sinne ilmaista. Tämä on asennekysymys. Se vain herättää erittäin ikäviä reaktioita niissä ihmisissä, jotka siellä liikkuvat, ja se tavallaan kiihottaa tekemään jatkossakin näin. Sen takia minä koen, että kyllä kaupungeissa korostuneesti pitäisi ruveta kiinnittämään huomiota siihen, että kun liikumme tuolla puistoissa ja muualla, niin sinne viskataan kaikki, paperit ja mitä tahansa. Eihän se koskaan tule muuttumaan, ellei siihen määrätietoisesti lähdetä puuttumaan. Jokainen, joka liikenteessä on paljon ajanut, voi saada pienen rikesakon ajamalla sinne peltipoliisitolppaan suoralla tiellä. Senkin minä ymmärrän, että siinä ikään kuin rikotaan lakia ja järjestystä, mutta miksi tätä katsotaan sormien läpi, koska paljon vaarallisempaa tämä on.

Arvoisa puhemies! Tässä tämä oli. Ei kovin tärkeä lakialoite, mutta kun sitä tarkemmin rupeaa miettimään, niin saattaa ollakin aika tärkeä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Kiitos, edustaja Eestilä. Eikä yhtään väheksytäkään lakialoitteita. — Edustaja Pelkonen.

**18.12 Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Eestilälle tästä hyvästä aloitteesta. Ruohonjuuritason asioita ei nimenomaan pidä aliarvioida, olen ehdottomasti samaa mieltä tästä.

Roskaaminen on arjessamme jatkuvasti läsnä oleva ongelma. Paitsi että roskaamisella on taloudellisia vaikutuksia, sillä on myös suuri vaikutus ympäristöstämme syntyvään mielikuvaan ja kaupunkilaisten hyvinvointiin. Kaupungeilla on oma vastuunsa siisteydestä, ja tällä saralla on kohennettavaa. Muun muassa roskakoreja voisi aina olla enemmän — muun muassa tästä aiheesta valtuutettuna Helsingissä saa usein palautetta — mutta pelkien roskakorien lisääminen ei kuitenkaan yksinään riitä, jos välinpitämättömyys jatkuu. Siisteys ei voi perustua vain kaupunkien ja yhteiskunnan yksipuoliseen huolenpitoon. Ennen kaikkea kyse on nimenomaan asenteista, joista jo edustaja Eestiläkin hyvin puhui, ja yhteisestä ympäristöstämme välittämisestä. Roskaaminen lähtee korvien välistä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Rantanen.

**18.13 Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Jaan kyllä edustaja Eestilän kanssa ehkä sen tausta-ajatuksen tästä, että maastamme puuttuvat roti ja järjestys kyllä monilta osin, ja tämä

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2021 vp

roskaamisasia on yksi semmoinen, missä se toki näkyy. Jos otetaan esimerkiksi vaikka Singapore, niin siellähän ei saa sylkäistäkään kadulle, siitähän saa sakot, mutta se on tietysti vähän toisenlainen yhteiskunta. Toki eivät näytä Singaporessa rautatieasemat siltä kuin meillä täällä, kun menee tuohon, missä käytetään aika avoimesti huumeita ja notkutaan ja pyöritään jengeissä ja sotketaan ja viskotaan kaljatölkit pitkin poikin. Siinä mielessä elämme hyvin erilaisessa maassa, ja näyttää siltä, että kaikkienäköinen kurittomuus monilta osin lisääntyy tässä yhteiskunnassa, mikä on tietysti varmasti pitkän aikavälin kehityssuunta, jota ehkä myöskin sekä päättäjät täällä että kaupungeissa katsovat läpi sormien, mikä ei mielestäni ole hyvä asia.

Tämä aloite on ihan hyvä keskustelun avaaja, mutta itse en tokikaan kannata varsinaisia roskapoliiseja. Luulen, että se taloustilanne, johon kunnat ja valtiokin ovat menossa, tuskin mahdollistaa juurikaan mitään ylimääräisiä tehtäviä tai palkata ylimääräistä henkilöstöä. Siinä mielessä tämä on ehkä vähän hankala aloite.

Mutta se, minkä haluaisin tähän nostaa, on se, että jotenkin aina tuntuu, että yhteiskunta ratkaisee kaikki asiat. Me hoivaamme ja huollamme kaikissa asioissa ja jopa roskaamisessa, kun me siivoamme jopa ihmisten roskat, kun ne jätetään kuin pukki kakkansa ja menään. Ehkä kuitenkin lopulta tämä alkaa kotoa, kotikasvatuksesta, millä tavalla ympäristöstä pidetään huolta ja miten sen siisteydestä pidetään huolta, ja jos ei hoidu tämä asia kotikasvatuksella, niin sitten meillä on myöskin peruskoulut, joihin ehkä pitäisi panostaa. Monet asenteet kyllä valitettavasti aikuisilta peritään, on se sitten eläinten kohtelua tai on se sitten sitä roskaamista, ja siltä osin minä ehkä luulen, että tätäkin valistusta tässä yhteiskunnassa tunnutaan tarvittavan, niin kuin oikeastaan kohta kaikkiin asioihin tarvitsemme joko valtion tai ylipäättänsä viranomaisen apua. Meillä jotenkin on päässyt käymään niin, että viranomainen alkaa olla lähiomainen, ja se ei ole ehkä hyvä suunta tässä yhteiskunnassa noin muutenkaan. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Elomaa.

**18.16 Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Eestilää tästä lakialoitteesta. Tämä on todella hyvä ja kannatettava. Tässä nostetaan esille todella tärkeä asia, jos ajatellaan, kuinka paljon tänä päivänä jätettä ja roskaa syntyy ja kuitenkin osittain ollaan vähän välinpitämättömiä ja roskataan. Jos mietin vaikka isoja festareita ja vähän pienempiäkin, kun itsekin olen niissä käynyt, niin olen ihmeteltyt, että kun siellä on isot, valtavat roskikset, joihin laitetaan tyhjä oluttölkit ja muutkin roskat, niin minkä takia niitä ei jakseta siihen roskakoriin laittaa vaan heitetään viereen. Tai jos kävelee tiellä, menee auto ohi ja sieltä heitetään lasia, tyhjä tölkki, roskia, jotka eivät maadu. Tuntuu käsittämättömältä, miksi.

Jo 80-luvulla tuli käytyä hyvin paljon Amerikassa, ja vaikka siellä on valtavat roska-alueet, niin niissä ”mooleissa”, ostoskeskuksissa, on aivan huippusiistiä. Muistan, että kun itseltäkin läikkyi pikkuisen kahvia siihen lattialle, niin siinä oli sekunnissa henkilö, joka sen siisti ja katsoi kiukkuisesti. En saanut sakkoo, vaikka olisi varmaan ollut ihan oikein saada sakkoo. Sielläkin, samoin kuin edustaja Rantanen puhui Singaporesta, on hyvin tärkeää se, että ei kerta kaikkiaan heitetä ylimääräistä roskaa minnekään.

Tässä on kaikilla meillä oppimista lisää, ja tähän pitää kiinnittää huomiota. Sitä, että rangaistus olisi vähän kovempi kuin aikaisemmin rahallisesti, kannatan kyllä, koska jos jouuu muutaman kerran 200 euroakin maksamaan, niin kyllä vähitellen varmaan kiinnittää

## **Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2021 vp**

huomiota siihen, ettei ihan turhaan heittele ja roskaa, puhumattakaan sitten siitä, mitä luonnossa tapahtuu ja mitä sinne sitten jätetään.

Kiitos, edustaja Eestilä, tästä hyvästä lakialoitteesta.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Risikko.

**18.19 Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Ihan vaan käytän tässä puheenvuoron, kun satuin nyt olemaan tässä salissa ja täällä keskustellaan edustaja Eestilän lakialoitteesta.

Ymmärrän oikein hyvin, että tämä jakaa varmasti mielipiteitä, enkä itsekään, kun en ole valitettavasti ihan tarkkaan lukenut sitä lakialoitetta, niin... Mutta tämä on tärkeällä asialla sinänsä, ja uskonkin, että edustaja Eestilä on nostanut tämän asian esiin nimenomaan nostakseen tämän keskustelunaiheeksi. Ja mielestäni edustaja Elomaa käytti hyvän puheenvuoron siitä, että kyllä tästä asiasta kannattaakin keskustella. En tarkkaan ottaen ota nyt itse mitään kantaa tähän tarkasti, mutta haluan tuoda tukeni sille, että näistä asioista uskalletaan keskustella myös tässä salissa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.